

Täysistunto

Torstai 19.5.2016 klo 16.02—21.24

2.3. Suullinen kysymys poliisipalvelujen turvaamisesta (Matti Semi vas)

Suullinen kysymys SKT 57/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Semi.

Keskustelu

16.40 **Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Tänään julkistettu hallituksen selonteko sisäisestä turvallisuudesta tunnistaa aivan oikein turvallisuustilanteen muuttuneen monella tavalla.

On kuitenkin eräs alue, jossa olisi toivonut hallitukselta selvää, jämäkämpää otetta. Se on liikenneturvallisuus. Tiedossa on, että Suomen teillä esimerkiksi kulkee ulkomaalaisia rekkoja, joiden kunto ja kuormaus eivät likimainkaan vastaa suomalaisen lain vaatimuksia. Kabotaasikuljetuksiin liittyy myös paljon harmaata taloutta.

Ministeri Orpo, liikkuvan poliisin myötä on menetetty paljon ja ollaan edelleen menettämässä korkeaa ammattitaitoa, jota paikallispoliisilla ei ole esimerkiksi kuljettajien ajo- ja lepoaikojen ja ylikuormien valvonnassa. Aikooko hallitus tunnustaa, että liikkuvan poliisin lakkautus oli selvä virhe, joka on nyt korjattava?

16.41 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään tosiaan hallitus hyväksyi sisäisen turvallisuuden selonteon, joka on ensimmäinen. Se on viranomaisvoimin tehty selvitys siitä, missä Suomen turvallisuudessa tällä hetkellä mennään. Pidän sitä erittäin tärkeänä, koska silloin meillä muodostetaan yhteinen tilannekuva, josta sitten mietimme toimenpiteitä.

Tämä liikenneturvallisuus kuuluu tietenkin poliisin kokonaisuuteen, ja tämän selonteon käsittely, joka nyt eduskunnassa alkaa, antaa hyvän mahdollisuuden tutustua tähän. Poliisihallituksen antamien tietojen mukaan liikennevalvonta on pystytty pitämään niissä tavoitteissa, joita silloin Pora kolmosen eli liikkuvan poliisin lakkauttamisen päätöksen yhteydessä eduskuntakin edellytti.

Nyt eduskunnalla on erinomainen tilaisuus käydä tätä tilannetta läpi tämän selonteon käsittelyn yhteydessä ja perehtyä tarkkaan näihin. Oma käsitykseni on, että kaikista riskeistä ja peloista huolimatta liikkuvan poliisin lakkautus on pystytty hoitamaan hyvin ja että liikennevalvonta on kohtuudella tai hyvin (Puhemies koputtaa) pystytty hoitamaan nykyisessä järjestelmässä.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2016 vp

16.42 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tutkimusten mukaan turvattomuuden tunne on Suomessa lisääntynyt. Turvattomuuden tunne lisääntyy entisestään, kun poliiseja vähennetään ja toiminta keskittyy isommille paikkakunnille.

Sisäministeri Orpo oli oikeassa ilmoittaessaan, että kansalaisten turvallisuus taataan viranomaistyöllä eikä se kuulu katupartioille tai muille viranomaistyön ulkopuolisille tahoille. Puheet eivät kuitenkaan riitä, jos käsiä ei ole. On vaikea kuvitella, kuinka digitaalinen virtuaalipoliisi auttaa ihmistä hädän keskellä, estää asuntomurtoja tai rauhoittaa väkivalta-tilanteita.

Ministeri Orpo, turvallisuuden takeeksi ei riitä tyhjennettyjen laitoksien poliisikyltti. Kuinka hallitus takaa, että poliisipalvelut ovat saatavilla koko maassa nopeasti ja vaivattomasti?

16.43 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisten turvallisuudentunne on tietenkin äärettömän tärkeä asia, ja jotta sitä turvallisuudentunnetta pystytään pitämään yllä, se tarkoittaa sitä, että meidän viranomaisten toimintaan voi luottaa. Siihen yhtenä osana kuuluu se, että poliisi näkyy ja saapuu paikalle, kun apua tarvitaan. Lähes kaikki tässä salissa olevat tietävät, että viimeisten vuosien ja vuosikymmenten aikana me olemme tehneet päätöksiä, joissa poliisiasemien, poliisilaitosten määrää ja koko organisaatiota on kevennetty, ja sen sijaan on panostettu siihen, että resurssit käytetään liikkuviin partioihin, ja kun ne tänä päivänä kulkevat maijalla, niin se on käytännössä liikkuva poliisilaitos.

Minä pidän erittäin tärkeänä sitä, että nyt hallitus on linjannut sisäisen turvallisuuden se-lonteon yhteydessä, että poliisien määrän väheneminen pyritään jarruttamaan noin 7 000:een. Se vaatii meiltä toimenpiteitä. Hallitus antoi hallitusohjelmaneuvoitteluisia ja kehyspäättöksessä lisäresursseja, nyt me lähemme tekemään strategiaa, jolla katsotaan, että tämä pystytään turvaamaan. Tämä vuosi ja ensi vuosi ovat kohtuullisen hyviä, haasteet ovat sitten siellä kehyskauden loppupuolella, mutta kaiken me teemme, (Puhemies ko-puttaa) jotta tämä lasku saadaan pysähtymään.

16.44 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Orpo, olette suuren asian edessä, kun joudutte perustelemaan, kuinka tämä kaikki voidaan toteuttaa niin, että kansalaisten turvallisuudentunne voi vielä säilyä.

Satakuntalaisena totta kai huolettaa se, että meillä poliisien yksiköitä lakkautetaan niin Huittisissa kuin Eurassakin — ne ovat tässä poliisihallinnon selvityksessä mukana. Me olemme maakunta, missä ollaan oltu avosylin ottamassa vastaan maahanmuuttajia, mutta me tiedämme, että näissä kohteissa kuitenkin on poliisillakin erilaisia toimia. Me olemme maakuntana liikennesteyksessä siellä Huittisissa, missä on erittäin risteävä liikenne, ja jos siltä alueelta, missä on risteävää toimintaa jo muutoinkin, poliisien näkyvyyttä ja poliisien puuttumista ehkäistään sillä, että alueelta viedään poliisipartioita, kuinka voi turvallisuuden ja turvallisuudentunteen pitää samalla tasolla kuin millä ne tällä hetkellä ovat?

16.46 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden tilanne on hyvin radikaalisti muuttunut, kuten edustaja totesi. Me olemme viimeisen vuodenkin aikana joutuneet aivan uuteen tilanteeseen hallitsemattoman maahanmuuton, terrorismin uhan kasvun, lisääntyneen kyberrikollisuuden, kansainvälisen rikollisuuden vaikutusten myötä. Poliisilla ja turvallisuusviranomaisilla on samaan aikaan enti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2016 vp

set uhat. Kun me tiedämme, mikä on julkisen talouden tilanne, niin pelkästään rahaa kaatamalla — eikä sellaista rahaa edes ole — tätä ei pystytä hoitamaan. Meidän täytyy tämän selonteon jälkiprosessissa miettiä hyvin tarkkaan, miten me toimimme, miten kehitetään viranomaisyhteistyötä, mihin me panostamme, mitä asioita me painotamme.

Yksi asia, tämä poliisiasemaverkko, on hallituksen ja allekirjoittaneen työn alla. Sekin prosessi on nyt ollut käynnissä tässä useamman kuukauden, ja olemme hyvin hallituksen piirissä tiedostaneet sen, että turvallisuustilanne muun muassa turvapaikkatilanteen myötä on muuttunut siksi, että me nyt tarkastelemme vielä sitä (Puhemies koputtaa) noin 20 asemaa tällä hetkellä sisällään pitävää pohjaesitystä. Katsotaan, mitä sille tehdään, ja Huittistenkin tilanteen osalta tilanteeseen tutustutaan.

16.47 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä sisäisen turvallisuuden selonteko on varsin karua luettavaa. Hallitus kertoo, että tulevina vuosina häiriöiden ja rikosten määrä lisääntyy, poliisin ja hätäkeskusten toimintavalmiusajat pidentyvät, osa tehtävistä jää kokonaan hoitamatta, yhä useammat rikokset jäävät selvittämättä ja erityisesti harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden ylläpito vaikeutuu.

Tuossa selonteossa varoitetaan poliisien määrän laskusta 7 000:n tasolle, mutta totuus on kuitenkin vielä pahempi. Nimittäin eduskunta on vasta hiljattain käsitellyt hallituksen linjauksen julkisen talouden suunnitelmaksi, jonka mukaan poliisimäärärahat alenevat kehyskaudella niin, että vuonna 2019 poliisimäärä alenisi noin 6 700:aan niillä rahoilla, mitkä hallitus on antanut, mikä tarkoittaisi 500 poliisimiehen vähenemää. Tätä ei voi hyväksyä. Kysyisinkin nyt pääministeri Sipilältä, kun tämä koskee nyt hallitusta ja sitä, millä tavalla (Puhemies koputtaa) näitä rahoja ohjataan: onko hallitus sitoutunut siihen, että nuo rahat myös annetaan?

16.48 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuon sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan turvallisuustilanne Suomessa on tällä hetkellä hyvä ja myöskin ihmisten turvallisuudentunne on hyvä. Mutta me tunnustamme siellä riskejä, ja niihin myöskin varaudutaan. Se on selvä asia, että sitä mukaa, kun riskejä tunnustetaan ja toimintatapoja muuttamalla ei pystytä nykyisillä varoilla tehtäviä toteuttamaan, totta kai hallitus tarkastelee aina myöskin sitä, tarvitaanko lisää resursseja. Tätä tehdään aivan jatkuvasti. Ja sen takia myöskin tällainen sisäisen turvallisuuden selonteko tehdään: tunnustetaan riskit, katsotaan nykyiset toimintatavat ja katsotaan se, tarvitaanko jatkossa lisää resursseja vai eikö tarvita.

16.49 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeriö on ministeri Orpon johdolla tehnyt loistavaa työtä. Meillä on nyt käsissämme laatuaan ensimmäinen selonteko sisäisestä turvallisuudesta, ja nyt me saamme ensi viikon tiistaina sen käsitteilyyn saliin, eli jokainen meistä nyt sitten saa ja joutuu ottamaan kantaa, mikä tulee olemaan turvallisuustilanne Suomessa tässä lähivuosina. Se on loistava asia.

Meillä itse asiassa kokonaisrikollisuuden määrä on jatkuvasti laskenut, vaikka jotkut rikostyyppit ovat nousseet, mutta turvattomuuden tunne on valitettavasti lisääntynyt, ja se on otettava vakavasti. Turvallisuudentunnettahan lisätään paljon muullakin kuin poliisitoiminnalla. Toimiva sosiaalipolitiikka on parasta kriminaalipolitiikkaa. Ja nyt tässä jatkossa, kun selonteon jälkeen käynnistyy strategiatyö, kysyisinkin ministeri Orpolta: Kuinka laaja tämä tulee olemaan? Ketkä kaikki siihen osallistuvat, mitä asioita siinä otetaan esille, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2016 vp

mikä on sen aikataulu, että saamme sen tänne käsittelyyn, jotta tiedämme tämän tulevaisuuden askelmerkit?

16.50 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me pyrimme käynnistämään strategiaproessin nyt mahdollisimman nopeasti. Tähän strategia-prosessiin otetaan mukaan laajasti koko yhteiskunta, myöskin järjestöt ja myöskin elinkeinoelämä, muut ministeriöt ja hallinnonalat. Haluamme katsoa tätä sitten tästä eteenpäin laajana prosessina. Tämä selonteko on sisäministeriön alaisten sisäisen turvallisuuden viranomaisten kirjoittama, ei poliittinen pamfletti vaan viranomaisten kirjoittama. Siltä pohjalta lähdetään tekemään töitä ja katsomme, miten me laajapohjaisesti, laaja-alaisesti, pysytymme vahvistamaan Suomen turvallisuutta yhteiskuntana. Siihen tulee kuulumaan hyvät palvelut, kolmannen sektorin rooli ja niin edelleen, eli hyvin laajapohjaisesti tehdään.

Sen haluan vielä todeta, kun edustaja Räsänen totesi, että tämä on karua luettavaa, että minusta tässä asiassa tämä tosiasioiden etsiminen ja tunnustaminen on viisauden alku: tehdään selonteko, jossa kerrotaan, missä nyt olemme. Siitä meidän on hyvä lähteä yhdessä rakentamaan sitten turvallista Suomea sen mukaisesti, mitä hallitusohjelmassa lukee, että tavoitteena on, että Suomi on tulevaisuudessakin maailman turvallisim maa.

Kysymyksen käsittely päättyi.